

ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски вјесник“ — Цетиње; Adresse: „Le Courrier de Cetigne“ — Cetigné (Monténégro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 9.

ЦЕТИЊЕ, ПЕТАК 29. ЈАНУАРА 1910. ГОД.

ГОДИНА III

Господи старим претплатницима

Ово је пошљедњи број који шилемо онима нашим старим претплатницима, за које смо држали да су се случајно закаснили с претплатом. Идућега броја неће више нико примити који претплате донде не буде положио

Администрација
„Цет. Вјесника“.

Цетиње, 29. јануар

Грјешна та „независна“ штампа биоградска! Да је није на бијеломе свијету, Србија и Црна Гора не би никада престале да се грле и љубе. Зависна штампа и веља господа која су иза ње чине све могућно да нам загрљаје „независна“ не откује, али сила Бога не моли, и тако долази који пут до немилостивог разлаза.

Тако вам излази из чланка „Независна Штампа“, који је угледао Божјега дана у 15. броју „Самоуправе“, листа који се узима као израз мјеродавних кругова у влади, који припадају страни старо-радикала, с Пашићем на челу.

Обећали смо да ћемо се на тај чланак вратити, и ево то сад чинимо.

Вазда отворени, остаћемо такви и у овој прилици. Признајемо, чланак нас је нешто мало открадио. Опрљно је горње пахуљице снјега, који се прилично дебело наслагао на нашу душу. Хоће ли то крављење ићи даље, или ће поновна хладноћа од одвугнутих пахуљица створити тврду кору, не умијемо казати.

Лако је погодити шта бисмо ми желели. Ни Србинство, ни тешке прилике нашега народа, ни велике задаће наше не допуштају нам да се увалујемо у тако велики луксуз као што је овај несрећни наш раздор. Али му ми нијесмо криви; ми се ни у чију кућу нијесмо мијешали, никога нијесмо изазвали, ником зла учинили, па никоме чак злога ни пожелели нијесмо. Све што смо чинили, бранили смо се, а то је наше право, то је и наша дужност. Што смо се бранили енергично, оправдано је било енергијом, којом смо ни криви ни дужни нападани, сложено са много страна.

Поред свега тога и таквог расположења нашег ипак се морамо чувати варљивих зракова, који се на нас пуштају. Варљивих зато, што очевидно у „Самоуправином“ чланку има много непотпуности, много извјештачености и, рецимо искрено, много нетачности.

Од споменутих „независних“ листова има истина подоста, који у неполитичкој мржњи спрам Црне Горе не знају граница, и који у хајли на ову земљу и на све оно што ју представља иду до дивље махнитости, без икакве паде на успјех, без икаквих изгледа да ће икада бити усмињени, али са једним не-

поречно позитивним резултатом, да нас од званичне Србије све више отуђују. Ну заслуга, или кривица за то отуђивање не припада њима, нити би они и у томе погледу могли код нас што постићи, него онима, који су дужни били, кад одсуствује могућност закона, да штетан рад сузбију патриотским разлозима, како се то чинило кад су у питању добри односи између Србије и Бугарске. С надлежне се стране упорно ћутало, и ми смо били принуђени да вјерујемо, да се то намјерно толерише. Само се казује шта је морало доћи, и неминовне пошљедице доиста су и наступиле.

Сад је „Самоуправа“ то упорно ћутање прекинула. Да ли за тренут, да ли за стално, не знамо. Вријеме ће показати. Искрено рећи, многоме се не надамо, али допуштамо да се овога пута можемо преварити.

Што нас подстиче да не вјерујемо, то су оне нетачности у поменутоме чланку које су се поткрале, и то у толикој мјери да нијесу допустиле да се пробије истина ни као изузетак. У чланку „Ко је крив“ ми смо у једном од минулих бројева тачно изложили како смо без потребе и повода вријеђани, и коме вријеђање кривица за оштри раздор наш, који ничему предметом не сматрамо „Самоуправу“ на то оћутала, а сад излази да нам прича, како су криви тзв. независни листови, градећи себе невином као да је сад изишла из ђивота мира Божјега. Шта више није споменула ни један радикалски лист. Одсуство потребне отворености и тачности види се овдје доста јасно.

Из разлога, који нас опредјељују да полемику потчинимо вишим, заједничким интересима, отказујемо се од задовољства да кажемо све и да у мливо претворимо оно што је „Самоуправа“ у реченом чланку изнијела, а што правоме стању ствари не одговара. Додаћемо само, да је она врло ружну декорацију дала томе чланку оним, што је на трећој страни казала о „Цетињским шпијунима“ у Биограду, чиме су директно и врло незграпно оптужили званичну Црну Гору, па уједно је тим и оклеветали. Док је уводни чланак имао једну тенденцију, коју ми овдје, како виде, пристojно уважавамо, донде је неки грмаљ са чланком на трећој страни истога броја утрчао међу нас с биволским роговима.

Шта требају Црној Гори шпијуни у Биограду? Ма у каквом раздору били ми, ми Србију не сматрамо као непријатељску државу. Србија јесте и остаје наша братска земља којој ми свако добро желимо. Обрнуто: ми не можемо никада бити непријатељска земља према Србији. Наш патриотизам не допушта то ма какви односи међу нама посто-

јали. А послје, све што се у Биограду дешава, казују биоградски листови, који пут више него што је патриотично, а што они не јаве, то може интересати само непријатеље, не нас, и они то нема сумње за скупе новце и дознају. Црна Гора није тако богата. Писац те незграпне клевете у „Самоуправи“ не слуги, на какве нас логичке закључке тјера тим својим поступком. Тјера нас да у појачаној мјери посумњамо у исправност, јер само прикривена неисправност стрели од шпијуна, и назире их.

Клеветајући тако отворено званичну Црну Гору, шта можемо мислити о искрености чланка, који је у истој броју на првоме мјесту, и гдје се кривица за рђаве односе међу нама приписује „независним“ листовима? Та ето сама „Самоуправа“ те односе поштрава, и поштрава их једном посве уврједљивом и протачком потвором.

Ружни су то знаци. То је врло слаб обрт на боље.

Полемика

Цинцарије и Швабијаде

Послије Енеиде и Енеиде долази Цинцаријаде. Шопијаде и Швабијаде на ред. Само још нијесу опјевани Циш, Шопи и Швабијски подвизи у Србији почињу већ обраћати пажњу на себе свих правих Срба. Глас који је из тих уста да могу дупком набити какав еп. Само се још није јавио какав Омир или Виргилије да их опјева. Он би морао бити малчице и хумористички насађен, јер се све не може узети озбиљно. Има много дроњавих, а много и трагикомичних призора. Духовити Брана (Цветковић) не би могао наћи благодарније теме од те, како се Цинцари, Шопови и Швабе размећу као Велико-Срби, и како бране српско име чак и од Црне Горе, а овамо љуште касе српске да им се ребра виде. Један усрећава Србију својом туђавом спољном политиком, чији су резултати већ од толико година редовно наопаки; други је стекао заслуга што је задуживао Србију (а своје дугове отплатио, па и стекао), трећи се раскиде одушевљавајући народ противу отимача српских земаља, пети бранећи част српскога имена од Црне Горе, шести (са чистим швапским срцем) бранећи целокупно Српство од Књаза Николе, и то преко бечких листова.

Знате, ми смо једна инфериорна раса, па су нам потребни Цинцари, Шопови и Швабе да нас уче Србовању. Ми смо само способни да ратујемо и да се ослобођавамо, зато их ту није ни било, али кад треба брати плодове извојеване слободе, онда без њих не умијемо ни да зинемо на залогај. Они нам то морају показати. Зато најбоље залогаје треба њима дати. Ако им не дамо драговољно, отеће их. Дигну хуку и буку да се до неба чује, и почну лактовима лијево и десно крчити пут да вам ребра поломе. Уједно су и најбољи Срби, уче чак

и оне Србовању који за Српство од Косова гину.

Од Цинцара два типа нарочито су се истакла. Оба је описао лист „Моћ Народа“.

Први је Алкибијадес Нуша. Тако крштен, тако и у школске књиге записан. Послије, ради хљеба бијелога прозва се Бранислав Нушић, да би се свуда лакше провукао. Познат је као непоштедна пламењача за све касе које допадне његове милоште. За вријеме анексионе кризе чуда је тај човек чинио по биоградским улицама. Лудјаци се луђе не би умјели понашати. Рат Аустрији, рат Шваби, рат отимачу, у бој Срби, у бој, у свети рат противу плачкача, напријед брате Србине — разлијегало се без престанка по биоградским улицама. У бурском шеширу, на товном коњу, са голом сабљом у руци махитао је тај Цинцарин из улице у улицу, од збора до збора и из дана у дан, бунио је и фанатизовао народ. А да би свој очајни патриотизам и документовао, уписао је свога малолетног синчића у добровољце.

А иза леђа? Иза леђа свега овог махнитања, театрално извјештаченог, Србенда тај копао је и ногама и рукама да га пуковска команда избрише из списка и да га ослободи војне службе, у чему је и успио. Мало то, него кад се гунгула стишала, нађоше касу Народне Одбране похарану. А он јој је био гувернанта.

Историју са његовим исписивањем из војске изнио је орган бив. министра војног ген. шт. пуковника г. М. Васића: „Моћ Народа“.

Исти тај лист износи нам други један цинцарски тип, који се такођер дрско отима да истрчи испред свих правих Срба, грмећи чак и на Црну Гору и бранећи српско име од ње.

То је некакав Кумануди, преко-редни професор универзитета биоградског, који се до тога положаја дошнуао протекцијом. Ево шта од ријечи до ријечи пише лист „Моћ Народа“ у броју 16. од 20. јануара т. г.: „То су сјеме (прво човје-чанство, па онда Србинство. Испред Србинства иде „начело“, па Југословенство, па једнакост свију и т. д.) сијали они, који се и поред свих мало прије набројаних „начела“ ипак нијесу могли декларисати као *чистокрвни Срби*. Има их, на примјер, који су послје толико и толико деценија ипак остали Цинцари или Грци или — друга раса. Њима је требало у земљи, гдје се од паметивјека гинуло за народност, усадити увјерење да Србинство није ништа, није више модерно, већ треба бити — „човјек“. Ја знам једнога младог господина чије се име често спомиње у јавности. Он је успио да буде професор на нашем универзитету, да буде наставник српских причева, да буде одборник наше пријестоничке општине, да сваки час држи нека предавања или говоре на зборовима, па намигује чак и на столицу председника биоградске општине. Његово поријекло издаје му његово презиме. (Кумануди. Ур. Ц. В.). А знате ли како је у службеном попису обилежена та породица, њеном вољом и по њеном захтијеву? Ни више ни мање, него је та кућа на пита-

Ријека Неретва, која извире у Босни испод Водујака, текући преко Херцеговине и Далмације у Јадранско се Море излијева. Покрај ове ријеке стоји стари, главни град Херцеговине Мостар, који је добио ово име по знаменитом римском каменом мосту, којино ти опомиње, када је силни Мехмед-паша по трећи пут су 25000 оружаника устао да Христјане потуче и дошав у Мостар, нашао га је у пламену, јер га Христјани запалише да Турчину за њега не остане; којино ти опомиње, када је у њему живио бијесни ђудождерац Али паша Ризванбеговић Сточевић, страх и трепет христјанства, чија се безаконја и данас с ужасом спомињу по тужној Херцеговини.

Из Народа

Дар школи

Из Велимја на јављају:
16. овога мјесеца посјетно је овдашњу основну школу часни јеромонах Никифор Симоновић, старјешина манастира Косијерева. Том приликом часни отац Никифор извојило је подарити ученике са 20 перпера, на што му од стране малих Сричања захваљује управа школе. Хиљадили се овакви добротвори.

Српске Земљорадничке Задруге у Аустро-Угарској

На крају 1908. године било је у Савезу 283 српске земљорадничке задруге. Од овога броја пада на Хрватску и Славонију 170, а на Банаг, Бачку и Сријем 113 задруга.

Задругара је било у свима задругама и то:

свештеника	121
учитеља	134
трговаца	112
занатлија	376
земљорадника	8161
разна друга занимања	178

Што чини укупно 9082 задругара, а то значи и 9083 српска дома. У свима тим домовима било је близу 60.000 душа, а сва мјеста у којима су српске задруге броје око 600.000 душа. Толико дакле душа у 283 српска мјеста стоје под утицајем задружне мисли.

Сви задругари имали су своје земље 76.456 јутара, чија вриједност према најнижој цијени износи 46.347.516 К. Вриједност зграда свију задругара износи 12.267.748 круна, а разна покретност износи око 8.857.256 круна. Према овоме имовина свију задругара износи укупно 68.472.520 круна.

На крају 1908. године задругари су дуговали задругама по 12.960 позајмица у суми 2.415.965 круна.

Позајмице су биле овако употребљене: 3565 позајмица за набавку спрежне и приплодне стоке у суми 525.499 круна; 2916 за арендирање (закуп) земље у суми 702.483 круна;

1318 позајмица за куповину земље у суми 437.669 круна;

1119 позајмица за отплату дугова и порезе у суми 164.949 круна;

950 позајмица за куповину и подизање зграда у суми 207.996 круна;

934 позајмица за набавку људске и сточне хране у суми 109.172 круна;

627 позајмица за подизање винограда у суми 106.405 круна;

431 позајмица за разне кућевне потребе у суми 39.036 круна;

196 позајмица за набавку разног сјемена у суми 15.360 круна;

82 позајмице за набавку вјештачког ђубрета у суми 10.937 круна;

242 позајмице за трговину и разне занате у суми 44.527 круна;

152 позајмице за разне кућевне потребе и унапређење осталих пољопривредних грана у суми 21.836 круна.

Као што се види, највише позајмица издато је за набавку спрежне и приплодне стоке, па онда за арендирање — закуп — земље.

којино те напакон тјеша, јер у њему стоје заступници скоро свих држава, те мислиш, да ће барем ту у ово наше доба правичност, мир већ једном завладати. Али си се јако преварио. Прошетајмо се мало, па уђимо у градску тамницу, јер одавде почиње наше приповиједање. Шта видимо?!... Спол, доба, општужба и осуда, опачина и разбојство, злоћа и невиност, стидљивост и блудљивост, па и сама махнитост заједно помијешано у оним гнусним подземним пећинама, у тмини и окуживању, у одрицању и голоутињи. Смрад и тјесноћу, окрутност начина и обичаја и очигледну покрвареност, у коме се они узапћеници налазаху, није могуће описати. Ову смртоносну кућу, из које ни десети жив не изиђе, добро су је описали херцеговачки мученици у народним пјесмама:

„Да каква је проклета тамница!
„Влада бије а перпера није,
„Нема зраке сунца ни мјесеца;
„У тој лежи вода до кољена
„А јуначке кости до рамена;
„Звије кољу а акрепи штићу.“

У броју тих несретника видимо три невинне жртве турскога суда или да боље речем фанариотског митрополита, наиме *Серафима Перо-*

Од 283 задруга бавиле се закупом земље њих 105, и за своје задругаре узели су под закуп у 1908. 15.423 јутара. Од ове земље обрађивана је заједнички и појединачно 700 јутара, а осталих 9360 јутара раздијељено је било међу 1441 задругара.

Петар С. Филиповић.

Привреда

Прва међународна ловачка изложба. У Бечу ће се у мају држати међународна ловачка изложба под заштитом цара Франје Јосифа. На тој изложби, која је примљена одушевљено од свију ловаца и ловачких удружења свјетских, свака држава имаће свој простор и подићи свој павиљон у стилу свом, представљајући замкове, дворове, или домове ловачке. Предмети изложбе биће подијељени у четири одјељења: Лов и његова експлоатација (искоришћавање); Индустрија и занатска радност; Уметности и декоративна вјештина; Пољска привреда и шумарство — разумије се све у односу на лову. За трајања изложбе биће конгреси, излети итд. Уз то ће бити изложба трофеја (кожа, дивљачи итд.) паса и керова свију раса и класа, изложба коња и остале стоке која служи у лову, лов на голубе, утакмица ловачких рогова и осталих музичких оруђа за лов; изложба живе дивљачи; представе екзотичних ловова, кинематографија сцена из лова итд.

Закон за привреду у Бугарској. Како јавља „Земљеделица“, орган бугарског пољопривредног друштва, њихово министарство трговине и пољопривреде припремило је законске приједлоге за утврђење и испуште, за катастар, за унапређење сточарства, и за законске измјене из пољарства. Прва два законска приједлога већ су упућена народном собранию. Те тако ће Бугарска завести катастар прва на Балкану.

Мађари против трговинског уговора са Румунијом. Мађарско пољопривредно друштво на свом збору у почетку прошлог мјесеца протестовало је најодлучније противу наміјере аустријске владе, да крајем прошле године трговински уговор с Румунијом и без ријешења мађарског посланичког дома, уведе у живот, пошто је то очигледна неаконост.

Једна добра ствар. Мађарско пољопривредно министарство установило је одсек са бављивањем промислије пољопривредног заната и правних ствари, са задатком да даје бесцјенит савете и обавјештава у пољима кривине и продаје земљишта, у пољима око насеља и у свима осталим правним случајима, мађарско пољско приреду и пољопривредни позив у земљи.

Најпопуларнија жена у Енглеској

Ту скоро умрла је у Лондону жена, која је својом популарношћу била једнака краљици Викторији. Обје су биле међусобно до смрти велике пријатељице, обје су једнако краљевале. Краљица и „бароница“ (тако су називали сви Енглези Lady Bttrdett Courts) словиле су у друштву готово као двије жене истога „ранга“. Бароница је својим доброчинствима стекла глас не само у домовини, него далеко

виша, брата му Јова и Леоншију Радловића. Ту чаме већ годину дана и под неком истрагом очекују смрт или живот. Сила и подмићење турско не налази им погријешке, али подупрто митроносним Пашом, нагони их да се сами кривцима прогласе, те да ће им тако слободу изградити. Што усхтједете и изведе; не као пастир но као најемник мјесто слободе заточење им донесе: да су криви они, сами рекосе. Отац Серафим, архимандрит манастира Житомислића, озбиљна и угледна лица, кому до рамена падаху дуги власи а величанствена брада до прсију, својом добротом, искрености, љубави и чедности за служи љубав и штовање од свога му милог народа, кога често подучаваше у познавање Бога, у стрпљење, у наду... Јово му брат као учитељ у Мостару обучавахе дјецу, увијевајући им корисних и вриједних наука; узгојиваше их, побољшавајући им физично и морално њихово биће, те усавршавајући по могућности својој посебне, краше пут напретка оног народа... Отац Леонтија, калуђер шумског манастира Дужи и жупник града Мостара, будијаше свијест народну,

изван ње. Како је већ споменуто, она је устројила разних хуманитарних институција и помагала свуда и свагдје и појединцима и држави. Једно од највећих њезиних дјела било је устројење гржишта у Колумбији и граду Еаст-Ерид. Ово тржиште основала је, да доскочи сиромаштву онога дијела енглескога народа. На том се тржишту продавао живеж под куповну цијену, дакле се радило без добитка. Тржиште је с великом свечаности отворно сам тадањи престолонашљедник принц Едуард. За ово је подузео дала бароница 5 милиона марака. У руско-турском рату даровала је бароница искључиво за — турске страдалнике 2 милиона марака. Њезина су доброчинства неизбројива. Много је жртвовала за народ у Аустралији и Канланду, те су је назвали „почасном грађанком људства“.

Њезин живот и начин, како је дошла до тог имања вапремено је романтичан. Њезин отац Тома Сугс био је један од оснивача енглеских банака. Има је три кћери. Једна је била грофица Ђунапорт, друга маркиза Буге, а трећа Лади Бурет. Кад им је мајка умрла, загледа им се отац у глумицу Мелен. Он је глумици послао бразлетну, на којој је била дијамантима написана понуда за женидбу. Глумица прими наруквицу (бразлетну) дијаманте и понуду. Но кћери његове посваде се с оцем и бојкотирале су своју маћеху заједно са осталим дамама високога друштва. Једно се вријеме водио прави бој противу ње, а конач је био да је отац своје кћери одјелио и учинио наслједником цијелога свога имања своју жену, глумицу Мелен. Кад је банкар умро, објеснише кћери маћехи monster-procese. И та се парница водила уз свеопште занимање цијелога Лондона. Удовичка понуди обим старијим кћерима половицу имања, али су обје то с презрењем одбиле. И тако остаде имање удовичином. Но она се круто освети грофици и маркизи. Уда се за војводу Ст. Албанса. Сада је на име била друштвено у већем положају него све три кћери банкарве. Лади Бурдет није међутим пристала уз прогонства, којима су прогониле њезине старије сестре удовицу њихова оца, она је код ње вршила неку улогу Горделије, те ју је за то маћеха, кад се удала за војводу, пригрлила к себи и љезину кћер — адоптирала. Тако је отац Лади Бурдет, сада пок. Лади Сугс, постао универзалном наслједником свог имања. И кад је послје свог своје поже примлио тај иметак, унапријед изгата за дјела доброчинности. Но Лади Бурдет, добивши то огромно имање, од преко 50 милиона, ништа је просаца као плеве. И она подијели 1000 кошарица и остаде неударата — била данас у тој је години свијет изгубио једну сјајну личност. Удала се за свог дугогодишњег секретара, који је био до ње 30 година старији. И она је својим прометом и вјешташким тјелом и зми иметак и њезино име остаде томе младом, с којим је живјела у врло сретном браку.

Дневник

Повратио се. Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је синоћ на Ријеку, одакле се данас повратио.

приповиједајући по духу своје вјере, братимство, јединство, јер један Бог, а по Еванђељу: ва сте сви једнаки и браћа, ако који хоће да буде већи међу вама, да вам служи а који хоће први међу вама да буде, да буде свима слуга...¹⁾ Ово су дакле грјехови оних три заточеника?! Ово су безакоња за митроносног Пашу и злочини за које се у турском законик у налазе за њих кажњени параграфи, да у мукама душу испусте, да као најгори разбојници у тамници труну?! Јадни мученици, претрпите ту тешку муку, јер још не знате да вас још гора од те чека! Та сада сте у вашој земљи, код своје браће, но до мало и то ће вам се ускратити.

III

У здвојењу на врх погубељи Већ ми силе тјелесне се ниште, Већ и мисли престрашение траже Не жнота, смрти уточиште.

Прољеће се врати, све зеленило подсмјехи, надежде; али ни једне надежде, ни једног подсмјеха за невољнике, који већ мир изгубише. Дође и љето са сунчаном славом својом, са принеком својом; али

¹⁾ Иже аше хонетъ въ васъ ваншій бити, да бдѣтеъ вамъ слуга. И же аше хонетъ въ васъ бити первый, да бдѣтеъ вамъ раба.

Нови златни новац. Данас су из ковнице приспјели први примјерци нашег златног новца од 10, 20, и 100 перпера. Израда је одлична.

Испити. Од јуче су отпочели испити у војном стану, који ће се завршити до 18. фебруара. Успјех је врло добар.

Рад Н. Скупштине. Јуче није било сједнице Н. Скупштине пошто су одбори радили на претресу поднесених законских пројеката, али је данас настављен скупштински рад. Држи се, да ће се у току сјутрашњег дана и скупштинске сједнице закључити.

Руска флота у Црној Гори. — „Биоградске Новине“ од свога сталног дописника из Цариграда, имају овај извјештај: „Јавио сам, да ће руска средоземна флота, састављена од четири ратна брода, походити слободно српско пристаниште Бар и поздравити Црногорскога Господара и честитати му педесетогодишњу владавину. Дознао сам, да је у саставу те ескадре учинљена промјена. Неће се слати оклопњаче „Слово“, „Цесаровић“ и „Адмирал Макаров“, већ оклопњаче „Богатир“, „Олег“, „Аурора“ и „Диана“ у пратњи једне торпедњаче и мале крстарице.

Та флота је већ допловила у критске воде у Суду, гдје ће се задржати неколико дана. Одатле ће отпловити за Солун и Пиреј и упутиће се за Бар, гдје ће адмирал Маковски поздравити Књаза Николу. Може бити да ће и руска ескадра, по примјеру француске, отпловити у које аустријско пристаниште, Сплет или Трст. Како ме увјерава један Талијан, спрема се и талијанска ескадра, да походи српско пристаниште Бар. То би требало да буде прије походе талијанскога Краља и Краљице, који ће са другом ескадром походити Црну Гору у марту мјесецу и честитати Књазу Николи педесетогодишњицу владавине.“

Консисторија у Никшићу. Прошлог четвртка отворена је у Никшићу епископска консисторија на свечан начин. По извршеном водоосвећењу држао је говор епископ г. Кирил о заслугама Њ. Кр. В. Књаза Господара за добро и напредак цркве. Том приликом епископ г. Кирил упутио је захвалност Њ. Кр. В. Књазу Господару, нашта је добио овај одговор: „Нека Бог милостиви и Његов угодник Св. Василија Острошки благослови отварање консисторије, да послужи

ни једног добротворног зрака, да обасја њихове мисли, да им срце огрије. Ноћ бијаше мрачна, по небу се кадикад указиваше која звијезда, коју одмах покријеваху густе, вјетром потиснути облаци. Ноћну тишину узнемириваху кадикад једино гране вјетром уздрмане и лајање привезаних паса по оближњим становима.

У тамници свако умукнуо, само она три несретника немилостиво се превијају те уснути не могу. Смрад им и тјесноћа додијала, будућност им се црним бојама приказује, глас им се у грлу осушио, проговорити не могу а дубока тмина не да им да се видјети могу, те стога страшне им се мисли по глави врте.

Свануло је. Тамници на врата неко долази, ова се растворише, те се сједокоси старац указа, који завика:

„Амоте црни калуђери и ти ђавурски оца,“) Мутесариф-паша вас зове, да вам селам и бакшиш“) изручи.“

¹⁾ Баурум Турци зову хришћана а оном учитеља, ²⁾ Поздрав и дар.

(Наставиће се)

угледу наше свете цркве, реду и миру свештенства и народа ваше пастве и на част да буде њеном владици. Молимо овом приликом да примите и изручите подручном вам свештенству Моју захвалност на чувств оданости и љубави према Мени и Мога Дома." Сем тога поздравио је митрополита г. Митрофана и министра просвјете г. др С. Дрљевића.

Несрећа у Херцег Новом. Из Херцег Новог јављају, да је прије три дана искочио из шина жељезнички воз, којом је приликом повријеђено четири путника и седам жељезничара. Материјална штета је велика.

Забава. Из богослов.-учитељске школе примамо: Ученици и наставници Богос.-Учитељске школе на Цетињу приређују уз пријатељско судјеловање пјевачког друштва „Његош“ на дан 1. фебруара ов. год. у Зетском Дому „забаву с игранком“. У првом дијелу програма пјеваће се разноврсне најљепше српске пјесме у хору пјевачког друштва „Његош“ и у хору ученика „Богослов.-Учитељске Школе“, затим пјеваће соло пробране пјесме госп. У. Јуришић, наставник цркв. пјевања и световног пјевања у горе поменутом заводу и у вел. држ. гимназији на Цетињу, осим тога пјеваће уз гусле богослов II-ге год. Булајић.

С обзиром на велике припреме око те забаве, увјерени смо у велики морални успјех исте, а с обзиром на добротворну сврху, — јер је чисти приход намјењен сиротним ученицима „богословско-учитељске школе“ — и препоручујемо исту најтоплије.

Цијене: Горње ложе 10 перпера; доње ложе 7 перпера; 1 партер 2 перп. II. партер 1-50 перп. Почетак у 8½ часова у вече. Позвани имају приступа. Одјело свечано.

Невино осуђени. Прије пет година у Америци у Пенсилванији осуђена су двојица Срба Милован Ковачевић и Милован Петровић из Слунја, у Хрватској, и то први на смрт, а други на двадесет година робије, јер су окривљени били да су убили богаташа Тергазона. Сада је прави убица Јосиф Растело мучен грижом савјешћу властима признао, да је то убиство извршио он са својим друштом. Према томе Петровић ће бити ослобођен, док је Ковачевић платио главом ни крив ни дужан.

Умро Бјернсон. Као што пештанска кореспонденција јавља, чувени писац Бјернстен Бјернсон умро је од капље. Бјернсон је био последице Ибзена највећи књижевник норвешки, а био је и велики поборник потлачених народа, особито балканских. О животу и раду његову проговорићемо у идућем броју. Свијетао му помен!

Напомена. Пољопривредне чланке, који су у нашем листу излазили под насловом „Сијање жита у алејама“ превели су с руског богослов г. г. Саво Ј. Иванишевић и Милорад Шошкић, чији су потписи у пошљедњем броју нехотично изостали. Молимо да се ова напомена прими к знању.

„Бока“ престала. Лист „Бока“, што је у Котору излазило, престала је излазити, пошто је укинута организација Срба Бокела.

Данашњи број. Због сјутрашњег празника Три Јерарха овај број нашег листа излази дан раније пошто се сјутра у штампарији не реди.

Наш подлистак. Од данас смо почели доносити у подлистку „Страдање трију Херцеговаца у заточе-

њу“ од пок. Стеве Врчевића. На ову интересантну ствар обраћамо нарочиту пажњу наших читалаца.

Вријеме. Послије плахе и силне кише, која је трајала два дана, вријеме се прољепшало, јер се разведрило и сунце синуло.

Корисна забава

За домаће вечери

Имате 20 метара платна, и сваки дан сичете по два метра. Послије колико дана одсјећићете пошљедни комад?

У шест часова у јутру у недељу почиње да мли буба-мара уз зид, који је 9 метара висок. Обдан пређе 5 метара, а обноћ се спушта за два. У који дан и час стићиће буба-мара до врха?

Позориште

Против задоцњења у позоришту. Познато је, колико брзи касно долажење у позориште. Американци се труде да и томе нађу лијека. Варошком вијећу у Клевланду пошло је за руком, да законом уреди једну од најважнијих појава у позоришту. Казна није одређена против публике, која радо долази касно, већ против управе позоришта, која допушта да се и за вријеме представе улази. Управа за сваки случај задоцњења плаћа по сто долара глобе. Касно долажење у позориште је у Америци одомаћено у већој мјери него у Европи. Кругови, којима позориште није друго, до мјесто, гдје ће показивати своје хаљине, нарочито назе, кад долазе доцкан, да обраћају пажњу на најситније дјелове свога одијевања. Овај је обичај отео толико маха, да је обично први чин представе изгубљен. Сад се очекује, хоће ли часни варошки оди Клевланда својом одлуком пошњети стварна усмјеха. Јер је тешко замислити, да ће позоришна управа, и ако јој корак има ослободити на закон, моћи што предузети против американке публике, којој је она у свима приликама највећи поклоник.

Несреће у свијету

Одропила се земља. Из Доње Калифорније у Банату јављају, да се ушледе јаким киша протисне пределима, одоропила земља баш поред папирне фабрике у облику општини. Одропила се толика маса земље да је под собом затрпала већину фабрички зграда. Један радник је погинуо, а шесторо њих тешко рањено.

Нова велика несрећа у Америци. Из Њујорка јављају да се у рудоконима код Примјера (Колорадо) десила велика несрећа. Догодила се ужасна експлозија, кад су у рудокону радила 149 радника. Држи се, да су сви платили главом. До сад је изнесено на површину 79 љешина. У том рудокону су скоро радили све сами Мађари и Словаци.

Разно

Дјеца и новац. Чиновник код спљетанске трговачке фирме Петрић одио је хиљаду круна да преда на пошту. Тек у поштанском звању је видио, да је новац изгубио. Био је јада и невоље и отац његов се са реченом фирмом погоди, да јој ту своту наплати у месечним ратама. Међутим се том новцу брзо ушло у траг. У предграђу Лучцу посвађала се дјеца и потукла. И то мањн са већима. Већи су тражили од мањних, да им даду дио од неког новца, по малишани нијесу хтели. Старији их сад почну тући а малишани се бранили. Један човјек који је случајно тула пролазио унит дјецу, зашто се свађају, а малишани му испричају, како су нашли на улици велике новце и како би сад да их подијеле. Човјек је тај одмах извјестио полицију, ова је испитала дјецу и они признадоше да су дали мајци новац. Полиција је од мајке им узела новац по само 897 круна. 3 круне су дјена потрошила, јер су ишла у кинематограф. У послатичарицу и купили су духана. О 100 круна не знају рачун да положе. Новац нађени предат је одмах трговачкој фирми Петрић.

Варош без сиромаша. Најнапреднији град у Сјеверо-Америчких и Сједињеним Државама је варош Пасадена у Калифорнији. Пасадена има тридесет хиљада богатих становника, а међу њима има врло много милионара. Све породице — изузев највише стотину породица, које станују у пространим становима — имају виле или усамљене патате, окружене дивним

вртовима. Радничких предграђа у опште и нема, а сиромаша у тој вароши такође нема. Пасадена не само да има диван природни положај, него је и врло напредна варош. Најнапреднија класа и најнижи сталож су трговци. Сви грађани имају право да гласају за јавне ствари. Ова дивна варош тако је засађена вртovima, да чини утисак једне велике баште.

Наша пошта

Стари Бар. Г. Пашку Гурашу. Пет перпера полагоднишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо и хвала.

Дан. Град. Управи основне школе. Десет перпера годишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо и хвала.

Ријека. Г. Милу Чакићу. Пет перпера полагоднишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо и хвала.

Љешкопоље. Одбору школе љешкопољске. Десет перпера претплате за цијелу гдину на „Цет. Вјесник“ прими-

ли смо и наредили да вам се пошљу сви бројеви од ове године.

Никшић. Консисторији Никшићској. Десет перпера годишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо. Хвала.

Никшић. Њ. В. Пр. Епископу Кирилу Митровићу. Десет перпера годишње претплате на „Цет. Вјесник“ примили смо и хвала.

Администрација
„Цетињског Вјесника“

Објава

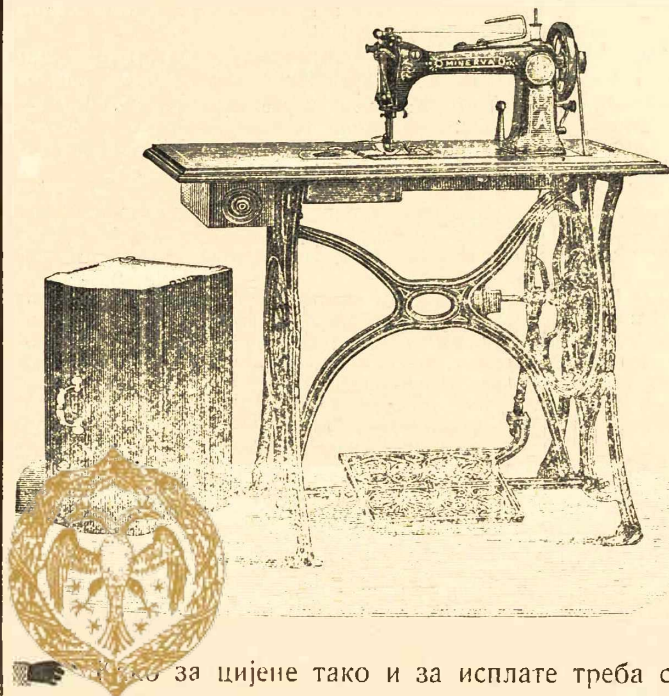
Потписати из слободне руке продајем моју кућу налазећу се у Мирковој Вароши Његошева улица. Кућа је једнокатна са 2 камаре и 1 портиком и кухином и са припадајућом башчом.

За услове обратити се потписаном у Дан. граду.

3-3

Мило В. Мартиновић.

На знање! На знање!

Поред моје досадање радње, примно сам се заступништва фабрике машина

„Минерва“

чија је солидност чувена по свијету; те могу свакоме препоручити ко потрбује шиваћих машина, да неће бити преварен.

Машина има за: фампије, терзије и цревљаре од двије врсте.

Цијене су испод сваке конкуренције

За цијене тако и за исплате треба се обраћати
Подгорица. — 6 МИТРУ ЛИСИЧИЋУ

ЂУРЂЕ
CRNOJEVIĆ@БЈАВА

Ријешењем Књ. Цр. Министарског Савјета од 4. децембра 1909. број 360.
Главна Овлашћена Међународна Агенција за путовање

Мартиновић — Банац

НА ЦЕТИЊУ

добила је дозволу да отвори за сву Црну Гору своју Агенцију за преважање црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Сјеверну и Јужну Америку као и за унутрашњост Америке.

Ово Друштво положило је кауцију Књ. Цр. Влади

ОД 20.000 ПЕРПЕРА

за гаранцију, да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите, као и сви они путници чијим друштвима путовали буду, наиме енглеским, талијанским, француским, американским, аустро-американским и њемачким, и то овим линијама:

За Нев-Јорк и Калифорнију преко Хавра, Хамбурга, Ливерпула, Трста и Фијуме за Монте-Видео и

Буенос Ајрес
Пунта Арена
Валпарајсо
Иквикве
Аукланд

преко Ђенове

Нев Зеланду
Аустралију и
Африку

преко Бариа и Напуља

Пошто је ова Агенција међународна и постоји у вези са свијем свјетским друштвима са највишим и најбржим парабродима, међу којима они из Ливерпула океан за пет дана прелазе.

Цијене су најповољније и искључива је свака превара и шпекулација.

За путне карте из цијеле Црне Горе као и дана одласка и трајање путовања треба се обраћати овој Агенцији на Цетињу, Подгорици и Никшићу.

Телеграфска питања: Банац.

Мартиновић — Банац